

Progresivní paralýza – příčina neurokognitivní poruchy v mladém věku

MUDr. Kamila Smolíková, MUDr. Pavel Potužník, Ph.D., MUDr. Jakub Vejskal

Neurologická klinika, FN Plzeň, Lékařská fakulta UK v Plzni

Mezi celosvětově rozšířené sexuálně přenosné nemoci je řazeno infekční onemocnění syfilis. Kvůli neuroinvasivitě infikujícího kmene *Treponema pallidum* se u pacientů můžeme setkat s velmi pestrým postižením centrální nervové soustavy, k jehož projevům může dojít během kteréhokoli stadia onemocnění. Článek obsahuje přehled jednotlivých stadií syfilis a neurosyfilis. Formou kazuistického sdělení mladého pacienta popisujeme terciální stadium syfilis pod obrazem progresivní paralýzy.

Klíčová slova: syfilis, neurosyfilis, progresivní paralýza, neurokognitivní porucha.

General paresis – the cause of neurocognitive disorder at a young age

The infectious disease syphilis is among the most common sexually transmitted diseases worldwide. Due to the neuroinvasiveness of the infecting *Treponema pallidum* strain, patients can encounter a wide variety of central nervous system involvement, which can occur during any stage of the disease. This article reviews the different stages of syphilis and neurosyphilis. In the form of case report of a young patient, we describe the late stage of syphilis as general paresis.

Key words: syphilis, neurosyphilis, general paresis, neurocognitive disorder.

Úvod

Sexuálně přenosné nemoci (Sexually Transmitted Diseases, STD) patří mezi infekční onemocnění s typickým přenosem infekčního agens, pestrým klinickým obrazem a nutno podotknout i významným socioekonomickým dopadem. V České republice podléhají povinnému hlášení do Národního registru pohlavních nemocí (RPN). Mezi celosvětově rozšířené STD s charakteristickým střídáním příznakového a bezpříznakového období patří syfilis. Se stabilním trendem výskytu je po gonokokových infekcích druhá nehlášenější STD. Neurologické projevy syfilis jsou převážně vztahovány k pozdějším formám, ale mohou se vyskytovat i v brzkých stadiích, navíc je postižení centrálního nervového systému velmi pestré a je tedy důležité v rámci diferenciální diagnostiky zvažovat i tuto diagnózu jako příčinu obtíží.

Syfilis je chronické infekční onemocnění přenášené z 90 % pohlavní cestou, 10 % přípa-

dů představuje kongenitální nebo perinatální přenos. Jedná se o dlouho známé onemocnění, první případy jsou datovány do roku 1493, kdy byly popisovány jako „venerický mor“ v souvislosti s pohybem španělských a francouzských vojsk po Evropě. Mikroskopicky popsána byla až v roce 1906 německým lékařem Fritzem Schaudinem (Státní zdravotní ústav, 2007).

Dle Národního registru pohlavních chorob České republiky vzrostl výskyt syfilis od roku 1990 na šestinásobek. Data z posledního přehledu (Graf 1) jasně ukazují na rostoucí trend výskytu časného stadia tohoto onemocnění. Mezi nakaženými dominují muži ve věku 25–39 let (Graf 2).

Původcem syfilis je spirocheta *Treponema pallidum* a za jediného přirozeného hostitele je považován člověk. Inkubační doba se pohybuje mezi 9 až 90 dny, nejčastěji kolem 21 dní. Z hlediska infekčnosti se rozlišují dvě stadia,

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2025;26(1):72-75
<https://doi.org/10.36290/neu.2024.085>

Článek přijat redakcí: 27. 6. 2024

Článek přijat k publikaci: 21. 8. 2024

MUDr. Kamila Smolíková
smolikovak@fnplzen.cz